

Papur y Bwrdd

09 Hydref 2015

Teitl y papur:	Diweddariad canol blwyddyn ynghylch Cydraddoldeb ac Amrywiaeth a'r Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant
Cyfeirnod y papur:	Papur B B 57.15
Paratowyd y papur gan: Cyflwynydd: Awdur:	Ashleigh Dunn Derek Carpenter

Diben y papur:	Gwybodaeth a phenderfyniad
Argymhelliad:	Mae'r papur hwn yn darparu diweddariad canol blwyddyn ynghylch cerrig milltir a digwyddiadau allweddol o safbwynt Cydraddoldeb ac Amrywiaeth er gwybodaeth; mae hefyd yn cynnwys y Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant drafft (Atodiad 2) er mwyn cytuno arno.
A oes angen penderfyniad?	Gofyn i'r Bwrdd gytuno i gyhoeddi'r Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Effaith: Dylid nodi na fydd pob pennawd efallai'n berthnasol i'r pwnc	<p>Effaith ar yr amgylchedd: Rydym yn helpu pobl i ddeall manteision amgylchedd da ac rydym yn cymryd camau i hyrwyddo'r defnydd o adnoddau naturiol Cymru i bawb. Trwy barchu ein gweithlu, bydd pobl yn cyfrannu'n fwy effeithiol i'r gwaith o ofalu am ein hamgylchedd.</p> <p>Effaith ar yr economi: Dylai camau i annog y defnydd o adnoddau naturiol Cymru, ar draws ein poblogaeth amrywiol, gael effaith gadarnhaol ar yr economi.</p> <p>Effaith ar y gymuned: Fel corff sy'n cyflogi staff yng Nghymru ac sy'n gweithio gyda phartneriaid a chymunedau ledled y wlad, mae'n hanfodol bod Cyfoeth Naturiol Cymru yn gosod safonau uchel ar draws pob</p>
--	--

	<p>agwedd ar gydraddoldeb ac amrywiaeth.</p> <p>Effaith ar wybodaeth:</p> <p>Diweddariad canol blwyddyn ynghylch datblygiadau ym maes cydraddoldebau yn Cyfoeth Naturiol Cymru yw'r papur hwn. Yn ogystal, mae'r ddau atodiad sydd ynghlwm wrtho'n cynnwys diweddariad ynghylch y cynnydd yr ydym yn ei wneud o safbwynt Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb 2015/16 ac yn cynnwys copi o'r Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant drafft.</p>
--	---

Cefndir

1. Yng nghyfarfod y Bwrdd ar 27 Mawrth 2015, cytunodd y Bwrdd i gyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb Blynyddol 2014/15 a Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2015/19. Mae'r dogfennau hyn wedi'u cyhoeddi ar ein gwefan.
2. Cafwyd adborth gan y Bwrdd, sef bod yr Adroddiad Blynyddol yn darparu gwaelodlin ond bod angen gwneud gwaith pellach mewn rhai meysydd er mwyn deall y sefyllfa gyfredol ac y bydd sicrhau bod MyNRW yn hollol weithredol yn cefnogi'r datblygiad hwn.

Y sefyllfa gyfredol

Y Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r Cynllun Gweithredu

3. Cafodd y Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb ei drafod yng nghyfarfod diwethaf y Fforwm Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ac mae llawer o gynnydd wedi'i wneud. Mae llawer o'r amcanion yn canolbwyntio ar fynd allan ac ymgysylltu â'n cwsmeriaid a chodi ymwybyddiaeth o'r hyn yr ydym yn ei gynnig i bobl.
4. Mae achos yng Nghors y Llyn yn un enghraifft o hynny. Roedd niferoedd ymwelwyr yn awgrymu naill ai nad oedd y llwybrau i gadeiriau olwyn yn ddigon da neu, yn syml iawn, nad oedd pobl yn ymwybodol ohonynt. O ganlyniad, cafodd Fforwm Cyswllt Anableddau Corfforol a Nam ar y Synhwyrâu Powys ei wahodd i'n helpu i nodi gwelliannau. Yn sgîl hynny, rydym wedi cwblhau llawer o waith ar y safle. Dyma a ddywedodd Margaret Seaman sy'n aelod o'r Fforwm wrthym: "Eisteddais i ar bob un o'r seddau newydd! Mae'r llwybr yn y ddôl blodau gwyllt yn fendigedig – llawer o löynnod byw a llawer o arogleuon a synau. Rwy'n edrych ymlaen at ei ddefnyddio fel lleoliad rheolaidd ar gyfer diwrnodau allan o hyn ymlaen!"
5. Mae diweddariad chwe mis ynghylch y Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r Cynllun Gweithredu i'w weld yn Atodiad 1 a bydd adroddiad llawn yn cael ei gyflwyno i'r Bwrdd adeg y diweddariad nesaf ar 17 Mawrth 2016.

Y Fforwm Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

6. Mae'r Fforwm Cydraddoldeb ac Amrywiaeth wedi cyfarfod ddwywaith ers y diweddariad diwethaf i'r Bwrdd. Cafodd cyfarfod wyneb yn wyneb/diwrnod hyfforddiant ei gynnal ym mis Ebrill lle cyflwynwyd hyfforddiant cyffredinol ynghylch amrywiaeth a chynhwysiant a lle cafwyd anerchiad gan Roz Owen (Rheolwr Hamdden a Mynediad Cymru) a esboniodd ein pedwar cynllun galluogi a'r modd y maent yn cyd-fynd â'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

- Hamdden a Mynediad yn yr Awyr Agored
- Cymunedau ac Adfywio
- Addysg a Sgiliau

- Dehongli ac Ymgysylltu
7. Y 'llynynnau aur' rhwng pob un o'r pedwar cynllun a chydraddoldeb yw partneriaeth a chyflawni mewn modd integredig, egwyddorion cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd, egwyddorion Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, newid o ran ymddygiad, mwy o degwch cymdeithasol a chydlyniant cymunedol a lleihau tlodi.
  8. Yn ystod ein cyfarfod Skype diweddar ym mis Awst, cawsom gyfle i groesawu dau rwydwaith staff newydd, sef y Rhwydwaith Cydraddoldeb o ran Rhyw a Rhwydwaith y Bobl, buom yn trafod y Polisi Absenoldeb Rhiant a Rennir a gwnaethom argymhellion i'w hystyried gan y Fforwm Partneriaeth.
  9. Bydd y Rhwydwaith Cydraddoldeb o ran Rhyw yn gweithio mewn partneriaeth i greu amgylchedd gweithio diogel, cynhwysol ac amrywiol sy'n annog parch a chydraddoldeb i bawb, waeth beth fo'u rhyw. Yn rhan o'r Cylch Cyfrifoldeb, byddwn yn disgwyl i'r grŵp hwn archwilio materion ynghylch cydbwysedd rhwng y rhywiau ar draws swyddi uwch. Cydnabyddir y gallai fod yn fuddiol i rai materion yn y dyfodol gael eu harwain gan ddynes neu ddyn yn benodol, ond y swyddog arweiniol cyffredinol ynghylch cydraddoldeb o ran rhyw fel rhwydwaith staff yw David Jones.
  10. Rhwydwaith y Bobl yw'r ymbarél ar gyfer pob un o'n rhwydweithiau staff sy'n ymwneud â nodweddion gwarchodedig. Yn ogystal, bydd yn dudalen yr eir iddi ar y fewnwyd ar gyfer cyfleoedd hyfforddi, clybiau chwaraeon, clybiau cymdeithasol, buddion a gwobrwyon staff ac ati.

Hunanddatgelu

11. Erbyn hyn, mae gennym system ar gyfer casglu data hunanddatgelu gan ddefnyddio MyNRW. Daeth y system yn weithredol ddechrau mis Hydref yn dilyn gwaith terfynol ar ddatrys materion sy'n ymwneud â diogelwch o ran TG a negeseuon sy'n cael eu hanfon ar draws y sefydliad.
12. Bydd data ar gael ar gyfer yr Adroddiad Cydraddoldeb Blynnyddol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Ein polisiâu

13. Mae cynnydd yn cael ei wneud ar hyn o bryd yng nghyswllt dwy ddogfen, sef Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cyfoeth Naturiol Cymru a'n Polisi Trawsrywedd.
14. Pan fydd y **Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant** wedi'i gymeradwyo, bydd yn egluro sut y byddwn yn trin pob un o'n partneriaid, gweithwyr, darpar weithwyr, contractwyr, ymwelwyr, cleientiaid a chyflenwyr. Bydd y polisi'n diwallu anghenion gweithredol Cyfoeth Naturiol Cymru a'i anghenion o ran busnes, ac mae hefyd yn cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010 gan gyfeirio'n benodol at Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011.
15. Un o egwyddorion allweddol y polisi yw ein bod yn cydnabod manteision cael gweithlu amrywiol ac y byddwn yn ymdrechu i sicrhau tegwch a chyfle cyfartal ym mhob agwedd ar gyflogaeth, gan adnabod a dileu rhwystrau sy'n atal unrhyw weithiwr rhag symud yn ei flaen a datblygu ei botensial a chan gefnogi ac annog rhwydweithiau gweithwyr i ddarparu cymorth grwpiau cymheiriaid.

16. Mae'r Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant wedi'i rannu â'r Fforwm Partneriaeth ac mae wedi'i gynnwys yn Atodiad 2 er mwyn i'r Bwrdd ei gymeradwyo.
17. Mae'r **Polisi Trawsrywedd** sy'n cael ei ddrafftio ar hyn o bryd yn datgan y byddwn yn cydnabod y rhyw a ddewisir gan unigolyn er mwyn byw ei fywyd. Mae hynny'n cynnwys cydnabod a chefnogi hunaniaeth unigolyn fel dyn neu ddynes, ni waeth beth oedd rhyw'r unigolyn adeg ei eni.
18. Mae angen penodol am y polisi hwn gan fod Adran 22 Deddf Cydnabod Rhyw 2004 yn gwahardd cyflogwyr rhag datgelu rhyw unigolyn a warchodir gan y Ddeddf, a chan fod cosbau troseddol yn gysylltiedig â hynny. Mae angen i reolwyr llinell a staff gael cymaint o wybodaeth ag y bo modd sy'n rhoi canllawiau clir.

Meincnodi gan Stonewall

19. Yn ystod mis Gorffennaf a mis Awst, bu tîm a oedd yn cynnwys yr Uwch Ymgynghorydd Cydraddoldebau, aelodau o'r Rhwydwaith Staff Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol a Thrawsrywiol (LGBT+) a'r tîm Caffael yn drafftio ein cais ar gyfer Mynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle Stonewall.
20. Cafodd ein trydydd cais blyneddol ei gyflwyno ar 3 Medi ac rydym yn gobeithio y bydd y gwelliannau o safbwynt Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ar draws y sefydliad yn ein helpu unwaith eto i gyrraedd safle uwch. Ceir arolwg staff hefyd sy'n cyfrannu i'n sgôr, ac mae croeso i Aelodau'r Bwrdd gwblhau'r arolwg.
21. Mae cyflwyno'r cais hwn yn cwblhau cam gweithredu yn ein Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb ac mae'n cyfrannu at un o nodau'r Cynllun Corfforaethol, sef ein meincnodi ein hunain yn erbyn y goreuon.

Rhwydweithiau staff

22. Mae nifer y rhwydweithiau staff wedi cynyddu ers y diweddariad diwethaf i'r Bwrdd ac mae gennym bum rhwydwaith erbyn hyn, sef
- Y Grŵp Defnyddwyr sy'n derbyn Cymorth (TG a Theleffoni) – sy'n rhan o rwydweithiau anabledau ehangach
  - Y Gymdeithas Gristnogol – sy'n rhan o rwydweithiau ffydd ehangach
  - Y Rhwydwaith Cydraddoldeb o ran Rhyw
  - Y Rhwydwaith Staff Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol a Thrawsrywiol (LGBT+)
  - Rhwydwaith y Bobl
23. Mae'r Uwch Ymgynghorydd Cydraddoldebau yn parhau i gefnogi'r rhwydweithiau, yn helpu i sicrhau eu bod yn rhan annatod o'r sefydliad ac yn sicrhau eu bod yn cydweithio â'i gilydd i gyflawni'r canlyniad gorau ar gyfer y sefydliad. Mae arweinydd pob rhwydwaith yn cyfrannu i'r Fforwm Cydraddoldeb ac Amrywiaeth.

Hyfforddiant

24. Gan adeiladu ar hyfforddiant blaenorol, rydym wedi cysylltu â Stonewall Cymru er mwyn llunio pecyn hyfforddiant sy'n ymdrin â chydraddoldeb ac amrywiaeth yn gyffredinol.
25. Cyflwynodd Stonewall ein cwrs cyntaf i'r Fforwm Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ym mis Ebrill a chafodd y cwrs ymateb da iawn. Yna, cafodd cwrs arall ei gyflwyno i arweinwyr portffolios ym maes Trawsnewid. Mae hyfforddiant i Aelodau'r Bwrdd wedi'i ohirio nes y bydd aelodau newydd wedi ymuno â'r Bwrdd.

26. Yn fewnol, mae Derek Carpenter wedi cyflwyno hyfforddiant ynghylch Cydraddoldeb ac Amrywiaeth i'n timau Cynaeafu mewn dwy sesiwn, yn y gogledd a'r de, yn ystod mis Medi.

Risgiau

27. Dim; er gwybodaeth yn unig y mae'r papur hwn.

Goblygiadau ariannol

28. Dim; er gwybodaeth yn unig y mae'r papur hwn.

Asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb

29. Nid oes angen asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb yng nghyswllt y papur hwn, gan mai diweddariad ynghylch cydraddoldeb ac amrywiaeth yw'r papur ac na fydd yn gallu effeithio'n uniongyrchol nac yn anuniongyrchol ar bobl.

Rhestr o Atodiadau

Atodiad 1 – Diweddariad chwe mis ynghylch y Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r Cynllun Gweithredu

Atodiad 2 – Polisi Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant DRAFFT

